

శ్రావణ పూర్ణిమ - నూతన యజ్ఞోపవీతం

శ్రావణ మాసంలో వేదశ్రవణం చెయ్యాలని పెద్దలంటారు. శ్రావణ పూర్ణిమ రోజున ఆర్య స్త్రీ పురుషులంతా నూతన యజ్ఞోపవీతాన్ని ధరించి వేద స్వాధ్యాయం ప్రారంభిస్తారు. సృష్టికర్తయైన పరమేశ్వరుడిచ్చిన జ్ఞానమే వేదం. సృష్ట్యాదిలో ఆదిమానవులలోని యోగ్యులైన ఋషులకు ఆ జ్ఞానం లభించింది. అది అప్పటినుండి ఇప్పటివరకు గురుశిష్య పరంపరగా వస్తూ నేటికినీ నిలిచియున్నది. అందులో మానవుల కవసరమైన సమస్త భౌతికవిద్యలు, ఆధ్యాత్మిక విద్యలు బీజరూపంలో ఉన్నాయి.

ప్రాచీనకాలంలో బాలబాలికలకు 8వ సంవత్సరంలో ఉపనయనం చేసి గురుకులాలకు పంపేవారు. అక్కడ వేదాధ్యయనానికే ఎక్కువ ప్రాధాన్యత నిచ్చేవారు. ముందుగా వేదార్థాన్ని సరిగా తెలుసుకోవటానికి అవసరమైన వ్యాకరణ జ్ఞానాన్ని నేర్పేవారు. అనంతరం విద్యార్థుల అభిరుచిని బట్టి వారి వారికి కావలసిన విద్యలను బోధించేవారు. విద్య పూర్తయ్యేవరకు (యుక్త వయస్సు వచ్చేవరకు) పిల్లలు గురుకులాలలోనే ఉండిపోయేవారు. ఊరికి దూరంగా బాలురకు వేరుగా, బాలికలకు వేరుగా గురుకులాలుండేవి. అట్టి గురుకులాలలో చేర్పించేముందు తల్లిదండ్రులు పిల్లలకు ఉపనయన సంస్కారం జరిపించేవారు.

ఉపనయన సంస్కారంలో యజ్ఞోపవీతాన్ని ధరింప జేయటమే ప్రధానమైన అంశంగా ఉంటుంది. బాలికలకు కూడా ఈ సంస్కారం చేయించేవారు. చేయించాలి కూడా. యజ్ఞోపవీతంలో మూడేసి దారాలతో పేనిన మూడు ప్రోగులుంటాయి. దీనిని ఒక ముడి అంటారు. ఈ మూడు ప్రోగులు మన ఎడమ భుజంపై వ్రేలాడుతూ మనకు 3 ఋణాలున్నాయని గుర్తుచేస్తూ ఉంటాయి. అవే – పితృఋణం, దేవఋణం, ఋషిఋణం. ఈ మూడు ఋణాలు ప్రతీ మనిషికి జన్మతోనే వస్తాయి. ఈ ఋణాలను తీర్చుకోకుంటే మనం ఋణగ్రస్తులమై పాపభాగులౌతాము. వీటిని గురించి సంక్షిప్తంగా తెలుసుకుందాము.

1) పితృఋణం : మనకు జన్మనిచ్చిన తల్లిదండ్రులకు మనం ఋణపడి ఉంటాము. వారు మనకు మానవ శరీరాన్ని ఇవ్వటమేకాక బాల్యంలో మనకెన్నెన్నో సేవలు చేశారు. కనుక మనం పెద్దవారమైన తరువాత వారికవసరమైన సేవలు చెయ్యాలి. ముఖ్యంగా వృద్ధాప్యంలో వారిని మన కన్నబిడ్డలవలె ఆలనా పాలనా చేసి ఆ ఋణం తీర్చుకోవాలి. అంతేకాని, చనిపోయిన తరువాత పిండ ప్రదానాదులు పెట్టటం కాదు.

2) దేవఋణం : కొన్ని దివ్యగుణాలను కలిగి ఉంటాయి కనుక సృష్టిలోని పంచభూతాలను, ప్రాకృతిక శక్తులను దేవతలంటారు. అంటే – ఇవి జడదేవతలు – జ్ఞానంలేని దేవతలు. వాటితోనే మన శరీరాలు నిర్మితమయ్యాయి. వాటిలోనే, వాటి సహకారంతోనే మన జీవనం సాగుతోంది. ఇంతేగాక, వాటిని మనం మల మూత్ర స్వేద నిశ్వాసాల ద్వారా కలుషితం చేస్తూ ఉంటాము. కనుక అగ్నిహోత్రం ద్వారా వాటిని సేవిస్తూ ఉండాలి. సంస్కరిస్తూ ఉండాలి. అందుకనే మన ఆదర్శ పురుషుడు శ్రీకృష్ణుడు –

శ్లో॥ "దేవాన్ భావయతానేన, తే దేవా భావయంతు వః ।
పరస్పరం భావయంతః శ్రేయః పర మవాప్స్యథ ॥"

– భగవద్గీత 3–11

"ఓ మానవులారా! ఈ అగ్నిహోత్రం ద్వారా పంచభూతాలను భావన చేస్తూ ఉండండి. భావన చేయబడిన ఆ దేవతలు మిమ్ము భావన చేస్తాయి. ఈ విధంగా పరస్పరం భావన చేసుకుంటూ ఉత్తమ శ్రేయస్సును పొందండి" అన్నాడు. ('భావన' అనే పదానికి 'శుద్ధి చేయటం' అనే అర్థం కూడా ఉంది. ఆయుర్వేదంలో శుద్ధిచేసిన గంధకాన్ని "భావన గంధకం" అంటారు.) కనుక మనం నిత్యం అగ్నిహోత్రం చేస్తూ దేవఋణం తీర్చుకోవాలి.

3) ఋషిఋణం : సృష్ట్యాదిలో పరమేశ్వరుడు ఋషుల ద్వారా మానవులకు జ్ఞానమిచ్చాడు కనుకనూ, ఆ జ్ఞానం గురుశిష్య పరంపరగా నేటికినీ మనకు లభిస్తున్నది కనుకనూ వారికి (ఋషులకు – జ్ఞానదాతలకు) మనం ఋణపడి ఉంటాము. ఆ ఋణం తీరాలంటే మనం కూడా వేద శాస్త్రాలను చదువుతూ మన జ్ఞానాన్ని పెంచుకోవాలి. ఆ జ్ఞానానికి మన అనుభవాన్ని జోడించి ముందు తరాలకు

అందజేయాలి. అప్పుడే ఋషిఋణం తీరుతుంది. **"స్వాధ్యాయ ప్రవచనాభ్యాం న ప్రమదితవ్యమ్"** (తైత్తరీయ శిక్షావల్లి – 11) – "స్వాధ్యాయం చేయుటలోను, ఆ జ్ఞానాన్ని ప్రచారం చేయుటలోను అశ్రద్ధ చేయవద్దు" అంటాయి మన శాస్త్రాలు.

ఇది స్వాధ్యాయ పర్వము :

ముఖ్యంగా శ్రావణి పూర్ణిమ ఆ ఋషిఋణం తీర్చుకోవటానికే ఏర్పడింది. ఆరోజున మనమంతా కాలకృత్య స్నానాదులు చేసి మంత్రపూర్వకంగా నూతన యజ్ఞోపవీతాన్ని ధరించాలి. అనంతరం సంధ్యావందనం, విశేషహోమం చేసి వేద స్వాధ్యాయాన్ని ప్రారంభించాలి. వేదమంతా ఒకే రోజున చదువలేము కనుక నాలుగు వేదాలలోని మొదటి, చివరి మంత్రాలను పఠించి ప్రారంభించినట్లుగా భావించాలి. అప్పటినుండి ప్రతిరోజూ సంధ్యాగ్నిహోత్రాలతోబాటు కొద్దిసేపు అభిరుచి గల కొన్ని వేదమంత్రాలను వ్యాఖ్యాన సహితంగా స్వాధ్యాయం చెయ్యాలి – చదివి మననం చెయ్యాలి. ఇంకా అర్థం కాకుంటే విద్వాంసుల నడిగి తెలుసుకుంటూ ఉండాలి. వేదాలే కానక్కరలేదు ప్రామాణికమైన శాస్త్రాలను కూడా చదువుకోవచ్చును. పరమేశ్వర ప్రోక్తాలు కనుక వేదాలకు ప్రాముఖ్యతనిస్తూ ఉండాలి. ఇలా చేయటాన్నే ఋషి తర్పణమంటారు. **"స్వాధ్యాయేన్ అర్చయేత్ ఋషీన్** (మనుస్మృతి 3–81) స్వాధ్యాయంతో ఋషులను అర్చించి – తృప్తిపరచి ఋషిఋణం తీర్చుకో"మని మనుమహర్షి అంటారు.

స్వాధ్యాయంపై ప్రారంభంలో ఉన్న ఉత్సాహం క్రమంగా తగ్గుతూ ఉంటుంది. కనుక, మరల వచ్చే శ్రావణి పూర్ణిమ రోజున నూతన యజ్ఞోపవీతం ధరించి పునః ప్రారంభిస్తూ ఉంటారు. అంటే – ఇది స్వాధ్యాయాన్ని ప్రోత్సహించే పర్వం. ఏ రంగంలో ఉన్నవారైనా, ఏ వృత్తిలో ఉన్నవారైనా అందుకు అవసరమైన గ్రంథాలను చదువుతూ వారి జ్ఞానాన్ని పెంచుకుంటారు. అట్లే, మనం ఆధ్యాత్మికపరమైన – జీవాత్మ, పరమాత్మలను గూర్చిన జ్ఞానం పెంచుకోవాలి. అదే మానవులకు అభ్యుదయ నిఃశ్రేయసాలను ప్రసాదిస్తుంది. భౌతిక విద్యలు కేవలం ధనార్జనకు, సుఖంగా బ్రతకటానికి మాత్రమే పనికివస్తాయి. మనిషిని సంస్కరించి మహాత్ముని చేయలేవు. మనిషి మహాత్మునిగా ఎదిగి సర్వదుఃఖనివృత్తిరూప ముక్తిని పొందటానికి సహకరిస్తాయి మన వేదాలు.

రాఖీపూర్ణిమ రక్షాబంధన పండుగ :

ఉత్తర భారతదేశంలోనూ, దక్షిణాన తెలంగాణా ప్రాంతంలోను శ్రావణ పూర్ణిమను **"రాఖీ పూర్ణిమ"**గా జరుపుకుంటారు. ఇప్పుడిప్పుడు ఈ పండుగ ఆంధ్ర, కర్ణాటక ప్రాంతాలకు విస్తరిస్తున్నది. 'రాఖీ' అంటే రక్షణ. స్త్రీలు తమ రక్షణ కోరుతూ ఆత్మీయులకు – అన్నాతమ్ముళ్ళకు, పెద్దలకు, రక్షించేవారికి అందమైన రాఖీలు కడతారు. తమను మంచిగా చూసుకోమనీ, దుష్టుల బారినుండి రక్షించమనీ తమ భావాన్ని వ్యక్తం చేస్తారు. ఇది నేడు చాలా అవసరం. కొన్ని సినిమాల ప్రభావంతోను, టి.వి.ల, ఇంటర్‌నెట్‌ల ప్రభావంతోను స్త్రీలను లైంగికహింసలకు గురిచేసే మృగాలు – మృగతుల్య మగాళ్ళు పెరిగిపోతున్నారు. బాలికలను కూడా రక్షించవలసిన పరిస్థితులు పెరిగిపోతున్నాయి. నేడు స్త్రీల రక్షణ చాలా అవసరము.

స్త్రీలు పురుషులకు రక్షాకంకణం కట్టటం వలన పురుషులకు వారిపై ఆత్మీయభావన (సోదరి భావన) కలుగుతుంది. చరిత్రలో ఒక సంఘటన ఉంది – చిత్తౌడ్ దుర్గానికి రాణిగా ఉండిన 'కర్ణావతి' అను ఆమె తన రక్షణ కోరుతూ మొగల్ చక్రవర్తి హుమాయూన్‌కు రక్షాకంకణం (రాఖీ) పంపింది. దానితో ఆయనకు సోదరీభావం కలిగి చిత్తౌడ్‌పై దండెత్తనున్న బహదూర్‌షాను అణచివైచి ఆమెకు సాయపడ్డాడు. కనుక రాఖీ పండుగ జరుపుకోవడం కూడా అవసరమే.

శ్రద్ధాంజలి : పూర్వం మన ప్రాంతం హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ఉండేది. అప్పటి నవాబు రజాకార్లను ప్రోత్సహించి హిందువులను చాలా హింసించాడు. ఆ సమయంలో ఆర్యసమాజం హిందువులకు రక్షణ కవచంగా నిలిచింది. హైదరాబాద్ సంస్థాన విముక్తికై ఉద్యమం సాగించింది. అప్పుడు ఉత్తరభారతం నుండి వేలకొలది ఆర్యసమాజికులు వచ్చి సాయంచేశారు. ఆ పోరాటంలో 28మంది ఆర్యులు అసువులు బాసారు. వేలమంది క్షతగాత్రులయ్యారు. కొందరు వికలాంగులు కూడా అయ్యారు. అందుచే ఈ ప్రాంతపు ఆర్యులు శ్రావణీ ఉపాకర్మ చివరిభాగంగా ఆ బలిదాన వీరులకు శ్రద్ధాంజలు లర్పిస్తారు.

మూడు ఋణాలను గురించి తదుపరి ప్రకరణంలో మరికొంత వివరంగా తెలుసుకుందాము.

శ్రావణీ ఉపాకర్మ (ఋషి తర్పణము)

పారస్కర గృహ్యసూత్రమున గల **"అథాతోஉధ్యాయోపాకర్మ"** (2-10-1)

"ఓషధీనాం ప్రాదుర్భావే శ్రవణేన శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యాం, శ్రావణస్య పంచమీ హస్తేనవా"

ఈ సూత్రముల ప్రమాణము ననుసరించి, శ్రవణా నక్షత్రయుక్త శ్రావణపూర్ణిమ దినమునగానీ, హస్తానక్షత్రయుక్త శ్రావణ పంచమినాడు గాని ఉ పాకర్మ చేయవచ్చునని తెలియుచున్నది.

విశేషాహుతుల మంత్రములు

1. బ్రహ్మణే స్వాహా ।
2. ఛందోభ్యః స్వాహా ।

1. ఓం సావిత్ర్యై స్వాహా
2. ఓం బ్రహ్మణే స్వాహా
3. ఓం శ్రద్ధాయై స్వాహా
4. ఓం మేధాయై స్వాహా
5. ఓం ప్రజ్ఞాయై స్వాహా
6. ఓం ధారణాయై స్వాహా
7. ఓం సదస్పతయే స్వాహా
8. ఓం అనుమతయే స్వాహా
9. ఓం ఛందోభ్యః స్వాహా
10. ఓం ఋషిభ్యః స్వాహా

తరువాత నిమ్నలిఖిత ఋగ్వేద మంత్రములతో పదునొకండు ఆహుతులనివ్వవలయును.

ఓం బృహస్పతే ప్రథమం వాచో అగ్రం యత్ప్రైరత
నామధేయం దధానాః । యదేషాం శ్రేష్ఠం యదరిప్రమాసీ
త్ప్రేణా తదేషాం నిహితం గుహావిః ॥స్వాహా॥ (ఋ. 10-71-1)

ఓం సక్తుమివ తితఉనాపునన్తో యత్ర ధీరా మనసా
వాచమక్రత । అత్రా సఖాయః సఖ్యాని జానతే
భద్రైషాం లక్ష్మీర్నిహితాధి వాచి ॥స్వాహా॥ (ఋ. 10-71-2)

ఓం యజ్ఞేన వాచః పదవీయమాయన్ తామన్వవిన్దన్నృషిషు
ప్రవిష్టామ్ । తామాభృత్యా వ్యదధుః పురుత్రా తాం
సప్తరేభా అభిసంనవన్తే ॥స్వాహా॥ (ఋ. 10-71-3)

ఓం ఉత త్వః పశ్యన్న దదర్శ వాచముత త్వః శృణ్వన్న
శృణోత్యేనామ్ । ఉతో త్వ స్మై తన్వం వి సస్రే జాయేవ
పత్య ఉశతీ సువాసాః ॥స్వాహా॥ (ఋ. 10-71-4)

ఓం ఉత త్వం సఖ్యే స్థిరపీతమాహు ర్నైనం
హిన్వన్త్యపి వాజినేషు । అధేన్వా చరతి మాయయైష
వాచం శుశ్రువాం అఫలామపుష్పామ్ ॥స్వాహా॥

(ఋ. 10-71-5)

ఓం యస్తిత్యాజ సచివిదం సఖాయం న తస్య
వాచ్యపి భాగో అస్తి । యదీం శృణోత్యలకం
శృణోతి నహి ప్రవేద సుకృతస్య పన్థామ్ ॥స్వాహా॥

(ఋ. 10-71-6)

ఓం అక్షణ్వన్తః కర్ణవన్తః సఖాయో మనోజవేష్వ సమా
బభూవుః । ఆదఘ్నా స ఉపకక్షాస ఉ త్వే హ్రదాఇవ
స్నాత్వా ఉ త్వే దదృశే ॥స్వాహా॥ (ఋ. 10-71-7)

ఓం హృదా తష్టేషు మనసో జవేషు యద్ బ్రాహ్మణాః
సయజన్తే సఖాయః అత్రాహ త్వం వి జుహుర్వేద్యాభిరోహ
బ్రహ్మణో వి చరన్త్యు త్వే ॥స్వాహా॥ (ఋ. 10-71-8)

ఓం ఇమే యే నార్వాఙ్ న పరశ్చరన్తి స బ్రాహ్మణాసో
న సుతేకరాసః । త ఏతే వాచమభిపద్య పాపయా
సిరీస్తంత్రం తన్వతే అప్రజజ్ఞయః ॥స్వాహా॥ (ఋ. 10-71-9)

ఓం సర్వే నన్దన్తి యశసాగతేన సభాసాహేన
సఖ్యా సఖాయః। కల్బిషస్పృత్ పితుషణిర్హ్యేషామరం
హితో భవతి వాజినాయ ॥స్వాహా॥ (ఋ. 10–71–10)

ఓం ఋచాం త్వః పోషమాస్తే పుపుష్వాన్ గాయత్రం
త్వో గాయతి శక్వరీషు। బ్రహ్మా త్వో వదతి జాతవిద్యాం
యజ్ఞస్య మాత్రాం వి మిమీత ఉ త్వః ॥స్వాహా॥
(ఋ. 10–71–1 నుండి 11 వరకు)

ఓం సదసస్పతి మద్భుతం ప్రియ మింద్రస్య
కామ్యమ్ సనిం మేధా మయాసిషగ్ం ॥స్వాహా॥ (యజు. 32–13)

పై మంత్రములతో యజమాని – గృహపతి పత్నీ సమేతుడై యాహుతులనివ్వవలెను. అనంతరము ఉపాకర్మలో పాల్గొనిన వారందరు మూడు సమిధలు తీసికొని, వానిని నేతిలో ముంచి గాయత్రీ మంత్రము పఠించి 'స్వాహా' యని ఒక్కొక్క సమిధను ఆహుతిగా యజ్ఞకుండమున నుంచవలెను. తరువాత స్విష్టకృత్ ఆహుతి 'యదస్యకర్మణో....' అను మంత్రముతో నిచ్చి యజ్ఞకార్యము సమాప్తము చేయవలయును.

తదుపరి ప్రాతరాశను చేయవచ్చును. ఆపైన నోరు కడుగుకొని ఆచమనము చేసి ఎవరి యాసనముపై వారు కూర్చుండి ఈ క్రింద జూపిన నాలుగు వేదములను పఠింపవలయును.

ఋగ్వేదము

ఓం అగ్నిమీళే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవ మృత్విజమ్।
హోతారం రత్న ధాతమమ్. (ఋ. 1–1–1)

ఓం సమానీ వ ఆకూతిః సమానా హృదయాని వః।
సమానమస్తు వో మనో యథా వః సుసహాసతి. (ఋ. 10–191–4)

యజుర్వేదము

ఓం ఇషే త్వోర్జే త్వా వాయవ స్థ దేవో వః
సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ

ఆప్యాయధ్వ మఘ్న్యా ఇంద్రాయ భాగం
ప్రజావతీరనమీవా అయక్ష్మా
మ వ స్తేన ఈశత మాఘశగ్ంసో
ధ్రువా అస్మిన్ గోపతౌస్యాత
బహ్వీర్యజమానస్య పశూన్ పాహి. (యజు. 1-1)

ఓం హిరణ్మయేన పాత్రేణ సత్యస్యాపి హితం ముఖమ్ ।
యోఽసావాదిత్యే పురుషః సోఽసావహం ఓం ఖం బ్రహ్మ.
(ఋ. 40-17)

సామవేదము

ఓం అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానో హవ్యదాతయే
నిహోతా సత్సి బర్హిషి. (సామ. 1-1)

ఓం మృగో న భీమః కుచరో గిరిష్ఠాః పరావత
ఆ జగన్థా పరస్యాః । సృకం సంశాయ పవిమిన్ద్ర
తిగ్మం వి శత్రూన్తాఢి వి మృధో నుదస్వ. (సామ. 9-1)

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవా భద్రం
పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః । స్థిరై రంగైస్తుష్టువాగ్ం
సస్తనూభిర్వ్యశేమహి దేవహితం యదాయుః (యజు. 25-21)

ఓం స్వస్తి న ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః స్వస్తినః పూషా
విశ్వవేదాః । స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః
స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు (సామ. 9-3)

అథర్వవేదము

ఓం శన్నో దేవీ రభిష్టయ ఆపో భవన్తు పీతయే
శం యో రభిస్రవన్తు నః. (యజు. 32-12)

ఓం పనాయ్యం తదశ్వినా కృతం వాం వృషభో దివో
రజసః పృథివ్యాః । సహస్రశంస్తాఊతయే గవిష్టౌ
సర్వామిత్ తాముపయాతా పిబధ్యై.

ఈ మంత్రముల పిదప ఈ క్రింది మంత్రమును పఠింపవలెను.

ఓం సహ నోఽస్తు సహ నోఽవతు
సహన ఇదం వీర్యవదస్తు ।
బ్రహ్మో ఇంద్రస్తద్వేద యేన
యథా న విద్విషా మహే.

తదుపరి సామవేదమునకు సంబంధించిన వామదేవ్యగానము చేయవలయును.

శాంతి పాఠముతో సమాప్తము చేయవచ్చును.

